

A régi és az új Ptk. összehasonlítása a civil szervezetek szabályozását illetően

Ennek a kiegészítésnek az a célja, hogy összefüggően bemutassa: a Polgári Törvénykönyv megváltozásával milyen más, megváltozott jogviszonyok jöttek létre a civil szervezeteket illetően. A korábbi Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban régi Ptk.) és az új Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban új Ptk.) között apróbb és lényegesebb különbségek vannak ugyanazon jogintézmények tekintetében, illetve vannak olyan jogintézmények, amelyek már nem léteznek, továbbá vannak olyanok, amelyek korábban nem léteztek, jelenleg (a hatályos új Ptk. szerint) viszont igen. Ezeket a legcélszerűbben táblázatos formában jeleníthetjük meg elkülönítve az egyesületek és az alapítványok szabályozását, kiegészítve a valamennyi jogi személyre vonatkozó közös szabályokkal – ahol annak jelentősége van.

Valamennyi lényeges változást közlünk. Azért nem mindent, mert több esetben megfogalmazások változtak ugyan, a jogintézmények lényegi keretei ugyanúgy maradtak. A megfogalmazások változásainak alkalmazása a bírói joggyakorlatban jelenik majd meg – de annak kialakulásához több időnek kell eltelnie, ily módon becslésekbe vagy javaslatokba e helyütt nem bocsátkozunk.

Mindenekelőtt fontos rögzíteni az új Ptk. harmadik könyvének 4. §-át, különösen annak (2)-(3) bekezdéseit, melyek az új Ptk. diszpozitív értelmezésének lehetőségeit és korlátait rögzítik.

„3:4. §

(2) A jogi személy tagjai, illetve alapítói az egymás közötti és a jogi személyhez fűződő viszonyuk, valamint a jogi személy szervezetének és működésének szabályozása során a létesítő okiratban - a (3) bekezdésben foglaltak kivételével - eltérhetnek e törvénynek a jogi személyekre vonatkozó szabályaitól.

(3) A jogi személy tagjai, illetve alapítói nem térhetnek el az e törvényben foglaltaktól, ha

a) az eltérést e törvény tiltja; vagy

b) az eltérés a jogi személy hitelezőinek, munkavállalóinak vagy a tagok kisebbségének jogait nyilvánvalóan sérti, vagy a jogi személyek törvényes működése feletti felügyelet érvényesülését akadályozza.”

Az új Ptk. szellemisége eltér a korábban megszokottól, amennyiben – meghatározott keretek között – megengedi az eltérést a törvény szövegétől, de egyben azt is meghatározza, hogy ezt mely esetekben lehet és mely esetekben nem lehet megtenni. A jogi személyek (így a civil szervezetek) alapítói **három esetben térhetnek el** a törvény szövegétől: az egymás közötti viszonyaik tekintetében, magához a jogi személyhez fűződő viszonyuk tekintetében és a jogi személy szervezetének és működésének szabályozása során. Az eltéréseket azonban szabályozniuk kell, és ezt **csak a létesítő okiratban** tehetik meg, más – pl. szervezeti és működési szabályzat – erre nem alkalmas. Ezeket az eltéréseket is viszont csak három körülmény figyelembe vételével tehetik meg: **nem térhetnek el akkor, ha** a törvény az eltérést tiltja vagy az a hitelezők, a munkavállalók vagy a tagok kisebbségének jogait sérti, illetve ha akadályozná a törvényességi felügyelet érvényesülését.

Egyesület

jogintézmény és státusza (megváltozott: MV, megszűnt: MSZ és új: Ú)	régi Ptk. szövege, esetlegesen értelmezése	új Ptk. szövege, esetlegesen értelmezése	Megjegyzés
Ú, egyesület vagyona	-	3:63. § [Az egyesület fogalma] (4) Az egyesület vagyonát céljának megfelelően használhatja, vagyonát nem oszthatja fel tagjai között, és a tagok részére nyereséget nem juttathat.	A meghatározás nem fejt ki külön, hogy az egyesület fogalmi eleme a vagyon, azt adottnak veszi, a jogi személy fogalmi elemeiből is. (A jogi személynek ugyanis fogalmi eleme, tehát része a vagyon.*) Azaz egyesület alapítása esetén is szükség van valamiféle anyagi hozzájárulásra, pl. az alakuló ülésen befizetett tagdíj formájában.
Ú, tagsági	-	3:68. § [A tagsági jogviszony megszűnése]	

**viszony
megszűnésének
esetei**

- (1) A tagsági jogviszony megszűnik
- a) a tag kilépésével;
  - b) a tagsági jogviszony egyesület általi felmondásával;
  - c) a tag kizárásával;
  - d) a tag halálával vagy jogutód nélküli megszűnésével.
- (2) A tag tagsági jogviszonyát az egyesület képviselőjéhez intézett írásbeli nyilatkozattal bármikor, indokolás nélkül megszüntetheti.

Ú, kizárás

-

3:70. § [A tag kizárása]

(1) A tagnak jogszabályt, az egyesület alapszabályát vagy közgyűlési határozatát súlyosan vagy ismételten sértő magatartása esetén a közgyűlés - bármely egyesületi tag vagy egyesületi szerv kezdeményezésére - a taggal szemben kizárási eljárást folytathat le, ha az alapszabály a tisztességes eljárást biztosító szabályokat meghatározta.

(2) A tag kizárását kimondó határozatot írásba kell foglalni és indokolással kell ellátni; az indokolásnak tartalmaznia kell a kizárás alapjául szolgáló tényeket és bizonyítékokat, továbbá a jogorvoslati lehetőségről való tájékoztatást. A kizáró határozatot a taggal közölni kell.

(3) Az alapszabály a kizáró határozat ellen

Korábban a gyakorlat azt mutatta, hogy több alapszabályban szerepeltek a kizárással kapcsolatban szabályok. Ezek, amennyiben az új Ptk. diszpozitív értelmezésének megfelelnek, hatályban tarthatók, ellenkező esetben módosítani szükséges azokat.

**MV,
alapszabály
kötelező
elemei**

fellebbezési lehetőséget biztosíthat, ebben az esetben az alapszabályban rendelkezni kell a fellebbezési eljárásról és a fellebbezést elbíráló egyesületi szervről.

62. § (1) Az egyesület alapszabályában rendelkezni kell a szervezet nevéről, céljáról és székhelyéről, szervezetéről, a tagsági jogviszony keletkezésének és megszűnésének módjáról és feltételeiről.

(2) Az egyesület alapszabálya az abban meghatározott célkitűzéseknek megfelelően biztosítja a szervezet működését, elősegíti a tagok jogainak és kötelességeinek érvényesülését.

3:71. § [Az alapszabály tartalmi elemei és értelmezése]

(1) A jogi személy létesítő okiratának általános kötelező tartalmi elemein túl az egyesület alapszabályában meg kell határozni

a) a tag jogait és kötelezettségeit;

b) az egyesület szerveit és azok hatáskörét, továbbá a tagokra, a vezető tisztségviselőkre és a felügyelőbizottsági tagokra vonatkozó kizáró és összeférhetlenségi szabályokat;

c) a jogszabályt, az alapszabályt vagy az egyesületi határozatot sértő vagy az egyesület céljával összeegyezhetetlen tagi magatartás esetén alkalmazható jogkövetkezményeket és a taggal szembeni eljárás szabályait vagy mindezeknek a mellőzését;

d) a közgyűlés összehívásának és lebonyolításának, a közgyűlés helye meghatározásának, a közgyűlési meghívó tartalmának, a napirendnek, a közgyűlés tisztségviselőinek, a levezető elnöknek, a szavazatszámológó megválasztásának, a határozatképességnek, a szavazásnak, a jegyzőkönyvvezetésnek, valamint a határozatok

Ide tartoznak még a jogi személy létesítő okiratának kötelező elemei.**

Fontos kérdés, hogy az új Ptk. a gyakorlatba általánosságban igen nehezen átültethető diszpozitív rendelkezéseket tartalmaz, így nem adható általános érvényű válasz arra a kérdésre, hogy ezektől (és a jogi személy létesítő okiratának kötelező elemeitől) eltérhetnek-e a tagok (a döntéshozó szerv) vagy sem. Véleményünk szerint az eltérés lehetőségeit ugyan tágra nyitó új Ptk. 3:4. § első pillantásra engedné ezt, de a gyakorlatban ezen szabályoktól történő eltérés mégis a kisebbség jogait sérthetné (pl. nem rögzítené az alapszabályban a szavazati jog gyakorlásának a feltételeit), **ezért ajánlott ezek maradéktalan alkalmazása.**

**MV, közgyűlés
ülése**

kihirdetésének szabályait; és

e) a szavazati jog gyakorlásának feltételeit.

(2) Az alapszabályt az egyesület céljának
figyelembevételével kell értelmezni.

(1) Az egyesület legfőbb szerve a tagok
összessége (taggyűlés) vagy a tagok
által - az alapszabályban
meghatározottak szerint - közvetlenül
vagy közvetett úton legfőbb szervként
választott testület.

(2) Az egyesület legfőbb szervét
szükség szerint, de legalább évenként
egyszer össze kell hívni. A legfőbb
szervet össze kell hívni akkor is, ha azt
a bíróság elrendeli, illetve ha azt a
tagok legalább egytizede vagy az
alapszabályban ettől eltérően
meghatározott hányada - az ok és a cél
megjelölésével - kéri. A legfőbb szerv
ülése személyes részvétellel
elektronikus úton is lefolytatható, ha a
legfőbb szerv tagjainak
személyazonossága az igénybe vett
elektronikus úton megfelelően
igazolható, dokumentálható és ennek
lehetőségét és módját a létesítő okirat
rögzíti.

3:73. § [A közgyűlés ülésezése]

(1) A közgyűlés évente legalább egy alkalommal
ülésezik. A létesítő okirat ennél ritkább ülésezést
előíró rendelkezése semmis.

(2) A közgyűlés nem nyilvános; azon a tagokon és
az ügyvezetésen kívül a közgyűlés összehívására
jogosult által meghívottak és az alapszabály vagy a
közgyűlés határozata alapján tanácskozási joggal
rendelkező személyek vehetnek részt.

Látható, hogy a közgyűlés egy évnél
ritkább ülésezését előíró alapszabály
ebben a tekintetben semmis (nem
enged eltérést a törvény), az ülést
legalább évente egyszer össze kell
hívni.

Megjegyzendő itt, hogy noha a Ptk.
alapján a közgyűlés nem nyilvános,
közhasznú szervezetek esetén a civil
törvény szigorúbb nyilvánossági
szabályokat ír elő, ezért közhasznú
szervezetek esetében a két
jogszabály előírásait mindig
együttesen kell figyelembe venni!

**Ú, vezető
tisztviselői**

-

3:79. § [A vezető tisztviselői megbízatás]

megbízás szabályozása		<p>(1) Ha az alapszabályban vagy a választás során a vezető tisztségviselői megbízás időtartamáról a tagok nem rendelkeznek, a vezető tisztségviselő megbízatása két évre szól.</p> <p>(2) Az öt évnél hosszabb időre szóló vezető tisztségviselői megbízás az öt évet meghaladó részében semmis.</p> <p>(3) A vezető tisztségviselőket az egyesület tagjai közül kell választani, az alapszabály felhatalmazása alapján a vezető tisztségviselők legfeljebb egyharmada választható az egyesület tagjain kívüli személyekből.</p>	
MV, a jogutód nélküli megszűnés okai	<p>64. § (1) Az egyesület megszűnik, ha</p> <p>a) az egyesület egy másik egyesülettel egyesül (összeolvad, beolvad),</p> <p>b) a legfőbb szerve a feloszlásáról határoz,</p> <p>c) a bíróság felosztatja,</p> <p>d) a törvényességi ellenőrzési eljárás eredményeképpen a bíróság megszünteti vagy megállapítja megszűnését,</p> <p>e) a fizetésképtelensége miatt indult eljárásban a bíróság megszünteti,</p> <p>és az egyesületet a nyilvántartásból törlik.</p>	<p>3:84. § [A jogutód nélküli megszűnés okai]</p> <p>A jogi személy jogutód nélküli megszűnésének általános esetein túl az egyesület jogutód nélkül megszűnik, ha</p> <p>a) az egyesület megvalósította célját vagy az egyesület céljának megvalósítása lehetetlenné vált, és új célt nem határoztak meg; vagy</p> <p>b) az egyesület tagjainak száma hat hónapon keresztül nem éri el a tíz főt.</p>	<p>Az új Ptk. egész máshogy szabályozza a megszűnés eseteit (3:83. §-ban szabályozza a jogutódlással történő megszűnést elkülönülten a jogutóddal történő megszűnéstől). A jogutód nélküli megszűnés esetei egészen mások, mint a régi Ptk. szabályozása alapján.</p> <p>E tekintetben is további, részletes szabályokat tartalmaz a civil törvény a civil szervezetek egyesülését, szétválását, megszűnését és végelszámolását illetően.</p>
Ú, felelősség	-	3:86. § [A vezető tisztségviselők felelőssége	A szabály kógens (azaz a törvény

jogutód nélküli megszűnés esetén]

(1) Az egyesület jogutód nélküli megszűnése után a vezető tisztségviselőkkel szemben e minőségükben az egyesületnek okozott károk miatti kártérítési igényt - a jogerős bírósági törléstől számított egy éven belül - az egyesület törlésének időpontjában tagsági jogviszonyban álló tag vagy az érvényesítheti, akinek a részére a megszűnéskor fennmaradó egyesületi vagyont át kellett adni, vagy ha lett volna vagyona, át kellett volna adni.

(2) Ha az egyesület jogutód nélkül megszűnik, a hitelezők kielégítetlen követelésük erejéig kártérítési igényt érvényesíthetnek az egyesület vezető tisztségviselőivel szemben a szerződésen kívül okozott károkért való felelősség szabályai szerint, ha a vezető tisztségviselő az egyesület fizetéseképtelenségével fenyegető helyzet beállta után a hitelezői érdekeket nem vette figyelembe. Ez a rendelkezés végelszámolással történő megszűnés esetén nem alkalmazható.

eltérést nem enged), hitelező- és kisebbségvédelmi okból, a gazdasági társaságok vezető tisztségviselőire vonatkozó szabályokkal összhangban. Fontos azonban, hogy ezek a szabályok a civil szervezet megszűnése után alkalmazandóak, akkor, ha a megszűnt szervezet tartozásokat hagy maga után.

*új Ptk. 3:1. § [A jogi személy jogképessége]

„(5) A jogi személynek saját névvel, székhellyel, tagjaitól, illetve alapítójától elkülönített vagyonnal, valamint az ügyvezetését és képviseletét ellátó szervezettel kell rendelkeznie.”

A fenti szakasz (5) bekezdéséből látható, hogy jelentős változás következett be az egyesületek tekintetében, hiszen ezen kógens rendelkezés szerint a jogi személy fogalmának része a részére teljesítendő vagyoni hozzájárulás is, ez pedig a korábbi egyesületi szabályoknak ellentmond, hiszen a régi Ptk. alapján nem volt kötelező vagyont bocsátani az egyesület rendelkezésére.

** A jogi személy létesítő okiratának kötelező elemei:

új Ptk. 3:5. § [A létesítő okirat tartalma]

„A jogi személy létesítő okiratában a jogi személy létesítésére irányuló akarat kifejezésén túl meg kell határozni

a) a jogi személy nevét;

b) a jogi személy székhelyét;

c) a jogi személy célját vagy fő tevékenységét;

d) a jogi személyt létesítő személy vagy személyek nevét, valamint azok lakóhelyét vagy székhelyét;

e) a jogi személy részére teljesítendő vagyoni hozzájárulásokat, azok értékét, továbbá a vagyon rendelkezésre bocsátásának módját és idejét; és

f) a jogi személy első vezető tisztségviselőjét.”

Alapítvány

**jogintézmény és
státusza
(megváltozott:
MV, megszűnt:
MSZ és új: Ú)**

**régi Ptk. szövege, esetlegesen
értelmezése**

új Ptk. szövege, esetlegesen értelmezése

Megjegyzés

<p>MV, az alapítvány fogalma</p>	<p>74/A. § (1) Magánszemély, jogi személy és jogi személyiséggel nem rendelkező gazdasági társaság (a továbbiakban együtt: alapító) - tartós közérdekű célra - alapító okiratban alapítványt hozhat létre. Alapítvány elsődlegesen gazdasági tevékenység folytatása céljából nem alapítható. Az alapítvány javára a célja megvalósításához szükséges vagyont kell rendelni. Az alapítvány jogi személy.</p>	<p>3:378. § [Az alapítvány fogalma]</p> <p>Az alapítvány az alapító által az alapító okiratban meghatározott tartós cél folyamatos megvalósítására létrehozott jogi személy. Az alapító az alapító okiratban meghatározza az alapítványnak juttatott vagyont és az alapítvány szervezetét.</p>	<p>Lényegesen nagyobb változások mutathatók ki az alapítvány fogalmának a változásánál, mint az egyesületnél. Az alapítvány fogalmából eltűnt a közérdek (nem közérdekű a cél) és a tartós célt folyamatosan kell megvalósítania az alapítványnak, ez újabb fogalmi elem.</p>
<p>MV, az alapítvány tevékenységeinek korlátai</p>	<p>74/A. § (1) Magánszemély, jogi személy és jogi személyiséggel nem rendelkező gazdasági társaság (a továbbiakban együtt: alapító) - tartós közérdekű célra - alapító okiratban alapítványt hozhat létre. Alapítvány elsődlegesen gazdasági tevékenység folytatása céljából nem alapítható. Az alapítvány javára a célja megvalósításához szükséges vagyont kell rendelni. Az alapítvány jogi személy.</p>	<p>3:379. § [Az alapítvány tevékenységének korlátai]</p> <p>(1) Alapítvány nem alapítható gazdasági tevékenység folytatására.</p> <p>(2) Az alapítvány az alapítványi cél megvalósításával közvetlenül összefüggő gazdasági tevékenység végzésére jogosult.</p> <p>(3) Alapítvány nem lehet korlátlan felelősségű tagja más jogalanynak, nem létesíthet alapítványt és nem csatlakozhat alapítványhoz.</p> <p>(4) Ha e törvény eltérően nem rendelkezik, alapítvány nem hozható létre az alapító, a csatlakozó, az alapítványi tisztségviselő, az alapítványi szervek tagja, valamint ezek hozzátartozói érdekében. Nem sérti e rendelkezést az alapítvány tisztségviselőinek szerződés szerint járó díjazása.</p>	<p>Különösen az új Ptk. 3:379. § (3) és (4) bekezdését érdemes vizsgálni, ezek a rendelkezések újak a régi Ptk. rendelkezéseihez képest, az (1) – (2) bekezdés megváltozott.</p>

<p>Ú, a kedvezményezett fogalma</p>	<p>-</p>	<p>3:385. § [A kedvezményezett]</p> <p>Az alapítvány vagyona terhére az alapítvány céljának megvalósításával összefüggésben annak a személynek juttatható vagyoni szolgáltatás, akit az alapító okirat vagy - az alapító okirat rendelkezése hiányában - az erre jogosult alapítványi szerv kedvezményezettként megjelöl.</p>	<p>Ezzel a változással a törvény a „klasszikus” (vagy másként tőkésített) alapítvány felé tolja a fogalom értelmezését (szemben a mai gyakorlatban jellemző, nem elsősorban a saját vagyonból működő „programmegvalósító” alapítvánnyal), hiszen ez lényegében azt jelenti, hogy az alapítvány elsősorban vagyoni szolgáltatás – támogatás – révén fejt ki tevékenységét. E tekintetben fontos az is, hogy törvény a kedvezményezett jogait is meghatározza (ld. alább).</p>
<p>Ú, az alapító és hozzátartozója mint kedvezményezett</p>	<p>-</p>	<p>3:386. § [Az alapító és hozzátartozója mint kedvezményezett]</p> <p>(1) Az alapító és a csatlakozó abban az esetben lehet az alapítvány kedvezményezettje, ha az alapítvány célja az alapító tudományos, irodalmi vagy művészeti alkotásainak gondozása.</p> <p>(2) Az alapító és a csatlakozó hozzátartozója abban az esetben lehet az alapítvány kedvezményezettje, ha az alapítvány célja a hozzátartozó tudományos, irodalmi vagy művészeti alkotásainak gondozása, a hozzátartozó ápolása, gondozása, tartása, egészségügyi ellátási költségeinek viselése, iskolai tanulmányainak ösztöndíjjal vagy egyéb módon történő támogatása.</p>	<p>Ezzel a rendelkezéssel az új Ptk. bizonyos feltételek között megengedi a szakirodalomban „családi alapítványnak” nevezett altípus létrehozását – ez indokolja a „közérdek” fogalmának eltűnését az alapítvány definíciójából (ld. fent).</p>

<p>Ú, a kedvezményezett igényei</p>	<p>-</p>	<p>3:387. § [A kedvezményezett alapítvánnyal szemben támasztható igényei]</p> <p>A kedvezményezettként megjelölt személy nem támaszthat igényt az alapítvánnyal szemben, kivéve, ha</p> <p>a) az alapító okirat a kedvezményezett személyt, a neki járó szolgáltatást és a teljesítés időpontját a teljesítéshez szükséges módon meghatározza; vagy</p> <p>b) a kuratórium a kedvezményezett részére szóló juttatásról döntött, döntését a kedvezményezettel közölte, és a jogosult a juttatás feltételeit elfogadta.</p>	
<p>MV, létesítés végintézkedéssel</p>	<p>74/D. § (1) Ha az alapítvány létrehozása az alapító okiratot tartalmazó végrendeletben történt, annak nyilvántartásba vétele iránt - ha az nem a végrendeleti végrehajtó feladata - a közjegyző által kirendelt ügygondnok köteles gondoskodni.</p> <p>(2) A végrendeletben létesített alapítványt - nyilvántartásba vétele esetén - olyannak kell tekinteni, mint amely a javára rendelt vagyont az öröklés megnyíltával megszerezte. A végrendeletbe foglalt, de a törvényben meghatározott feltételek hiánya miatt nyilvántartásba nem vett alapítvány részére történő vagyonrendelést közérdekű meghagyásnak kell tekinteni.</p>	<p>3:388. § [Alapítvány létesítése végintézkedéssel]</p> <p>(1) Alapítvány írásbeli végrendeletben vagy öröklési szerződésben is létesíthető. Ilyen esetben a végintézkedésnek tartalmaznia kell az alapító okirat tartalmi elemeit.</p> <p>(2) Írásbeli végrendeletben vagy öröklési szerződésben létesített alapítvány esetén az alapítvány nyilvántartásba vétele iránt a kuratórium tagjának kijelölt személy köteles eljárni. Ha a nyilvántartásba vétel iránt egyik kuratóriumi tagnak kijelölt személy sem intézkedik, a nyilvántartó bíróság által kijelölt ügygondnok jár el.</p> <p>(3) A végrendeletben vagy öröklési szerződésben létesített alapítvány a nyilvántartásba vétellel az alapító halálának időpontjára visszamenő hatállyal jön létre.</p>	<p>Fontos és kiemelendő, hogy az új Ptk. az öröklési szerződést is nevesítette a végintézkedési lehetőségek között, továbbá lényeges változtatások az új Ptk. szerint a következők:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. nem szükséges az alapító okiratot tartalmaznia a végrendeletnek vagy a szerződésnek, csak a tartalmi elemeit; 2. az eljáró személy; 3. az alapítás hatálya.

<p>MV, az alapító okirat módosítása</p>	<p>74/B. § (5) Az alapító az alapító okiratot indokolt esetben - az alapítvány nevének, céljának és vagyonának sérelme nélkül - módosíthatja. A módosításra egyebekben az alapítvány nyilvántartásba vételére vonatkozó szabályokat kell megfelelően alkalmazni.</p>	<p>(4) Az alapítvány nyilvántartásba vétele ügyében eljáró személy jogosult a vagyon érdekében eljárni és köteles annak megóvása érdekében a szükséges intézkedéseket megtenni.</p> <p>3:393. § [Az alapító okirat módosítása]</p> <p>(1) Semmis az alapító okiratban az alapítvány céljának módosítása, kivéve, ha az alapítvány a célját megvalósította, vagy a cél elérése lehetetlenné vált, és az új cél megvalósítására az alapítvány elegendő vagyonnal rendelkezik.</p> <p>(2) Semmis az alapító okirat olyan módosítása, amely az alapítvány vagyonának csökkentésére irányul, vagy - ha az alapítványhoz csatlakozás történt - az alapítvány jogutód nélküli megszűnése esetére kijelölt kedvezményezett személyét megváltoztatja.</p>	<p>A régi Ptk. „séreleme nélkül” fordulata helyett a cél módosítása csak több feltétel teljesülése esetén lehetséges az új Ptk. szerint.</p>
<p>MV, az alapítói jogok gyakorlása az alapító kiesése esetén</p>	<p>74. § (7) Az alapító az alapító okiratban az e törvényben biztosított jogainak gyakorlására - különösen halála, megszűnése esetére - maga helyett más személyt is kijelölhet. E személyre az alapítóra vonatkozó rendelkezések az irányadók. A kijelölést a nyilvántartásba vétel után az alapító nem vonhatja vissza. Alapító vagy a jogainak gyakorlására kijelölt más személy hiányában - a kezelő szerv (szervezet) vagy az ügyészség erre vonatkozó bejelentése alapján - az alapítói jogosultságok a bíróságot illetik meg.</p>	<p>3:394. § [Az alapítói jogok gyakorlása az alapító kiesése esetén]</p> <p>(1) Ha az alapító meghalt, jogutód nélkül megszűnt vagy más okból az alapítói jogait véglegesen nem gyakorolja, az alapítói jogokat az alapító által az alapító okiratban kijelölt személy vagy alapítványi szerv, kijelölés hiányában a kuratórium gyakorolja.</p> <p>(2) Ha az alapítvány alapítói jogait nem az alapító gyakorolja, e törvénynek az alapítóra vonatkozó rendelkezéseit az alapítói jogok gyakorlójára kell alkalmazni.</p> <p>(3) Ha az alapítvány valamely szerve jogosult az</p>	<p>Az új Ptk. egészen másképp szabályozza a kiesés esetére szóló joggyakorlást. Az új Ptk. világossá teszi, hogy abban az esetben érvényesülhet a kijelölés, amennyiben az alapító valamely (objektív) ok miatt a jogait véglegesen nem gyakorolja (ebből a szempontból végleges lehet pl. a cselekvőképességet kizáró gondnokság alá helyezés is). Másodsorban kijelölheti az alapítvány szervét is</p>

**Ú, alapítói jogok
és
kötelezettségek
átruházása**

alapítói jogok gyakorlására, a feljogosított alapítványi szerv saját tagjaival és vezetőjével, valamint a szerv ellenőrzésére szolgáló személyekkel kapcsolatos alapítói jogokat nem gyakorolhat.

(4) Ha nincs az alapítói jogok gyakorlására az (1)-(3) bekezdés alapján jogosult személy vagy szerv, az alapítói jogokat a nyilvántartó bíróság gyakorolja.

(felügyelőbizottság is lehet ilyen) a joggyakorlásra. Abban az esetben pedig, ha nincs kijelölés, a régi Ptk.-val szemben a kuratórium gyakorolja az alapítói jogokat. Ez a szabály fontos, a gyakorlatban sok nehézséget okozó probléma megoldásához járul hozzá, ezért a működő alapítványoknak is érdemes alapító okiratukat ennek megfelelően módosítaniuk!

3:396. § [Az alapítói jogok és kötelezettségek átruházása] Az alapítói jogokat és kötelezettségeket az alapító átruházhatja, ha az alapító okiratban vállalt vagyoni hozzájárulását teljesítette.

A kijelölés jogintézménye a halálra és más végleges joggyakorlást kizáró tényező bekövetkezésének esetére szabályozza a jogviszonyokat, a jogok és kötelezettségek átruházása viszont az alapító döntése nyomán bekövetkező (egy feltétel teljesítésétől függő) jogintézmény. A jogintézmény új, a gyakorlat még nem dolgozta ki a dogmatika elemeit, de annyira állítható, hogy más vagyoni értékű jogok átruházásához hasonlóan szerződéssel kell

MV, az alapítvány szervezete

74/C. § (1) Az alapító - az alapító okiratban - kijelölheti a kezelő szervet, illetőleg ilyen célra külön szervezetet is létrehozhat. A kezelő szerv (szervezet) az alapítvány képviselője. Az alapító az alapító okiratban úgy is rendelkezhet - a (3) bekezdésben foglalt követelmény keretei között - hogy a kezelő szerv (szervezet) vagy annak tagja kijelölése meghatározott időtartamra vagy feltétel bekövetkezéséig áll fenn. E rendelkezés azonban az időtartam lejártá, illetve a feltétel bekövetkezése esetén is csak az új kezelő szerv (szervezet), illetve az új tag kijelölésének bírósági nyilvántartásba vételével egyidejűleg válik hatályossá.

(2) A bíróság köteles kezelő szerv (szervezet) kijelöléséről gondoskodni, ha erről az alapító nem rendelkezett, illetőleg a kezelő szerv (szervezet) a feladat ellátását nem vállalja.

(3) Nem jelölhető ki, illetve nem hozható létre olyan kezelő szerv (szervezet), amelyben az alapító - közvetlenül vagy közvetve - az alapítvány vagyonának felhasználására meghatározó befolyást gyakorolhat.

(4) Ha az alapító az alapítvány kezelésére külön szervezetet hoz létre, az alapító okiratban rendelkeznie kell annak

3:397. § [A kuratórium]

(1) A kuratórium az alapítvány ügyvezető szerve. A kuratórium tagjai az alapítvány vezető tisztségviselői.

(2) A kuratórium három természetes személyből áll, akik közül legalább kettőnek állandó belföldi lakóhellyel kell rendelkeznie.

(3) Az alapítvány kedvezményezettje és annak közeli hozzátartozója nem lehet a kuratórium tagja. Az alapító okirat eltérő rendelkezése semmis.

(4) Az alapító és közeli hozzátartozói nem lehetnek többségben a kuratóriumban. Az alapító okirat eltérő rendelkezése semmis.

(5) Az alapító az alapítvány egyszemélyes ügyvezető szervéül kurátort nevezhet. A kurátorra a kuratóriumra vonatkozó szabályokat megfelelően alkalmazni kell.

rendelkezni róla.

Több más változás mellett a leglényegesebb különbség, hogy a kuratórium tagjai és azok hozzátartozói nem lehetnek az alapítvány kedvezményezettjei.

összetételéről és meg kell jelölnie az alapítvány képviselőjére jogosult személyt, ha pedig a képviseletre többen jogosultak, úgy a képviseleti jog gyakorlásának módját, illetőleg terjedelmét is. A képviseleti jog korlátozása jóhiszemű harmadik személy irányában hatálytalan. Az alapító az alapító okiratban úgy is rendelkezhet, hogy a kezelő szerv (szervezet) az alapítvány alkalmazottjának képviseleti jogot biztosíthat, megjelölve a képviseleti jog gyakorlásának módját, illetőleg terjedelmét.

(5) A kezelő szerv (szervezet) vagy annak tisztségviselője (tagja) által a feladatkörének ellátása során harmadik személynek okozott kárért az alapítvány felelős. A tisztségviselő (tag) az általa e minőségében az alapítványnak okozott kárért a polgári jog általános szabályai szerint felel.

MV, az alapítvány megszűnése

3:403. § [Az alapítvány megszűnése]

- (1) Az alapítvány megszűnik, ha
- a) az alapítvány a célját megvalósította, és az alapító új célt nem határozott meg;
  - b) az alapítvány céljának megvalósítása lehetetlenné vált, és a cél módosítására vagy más alapítvánnyal való egyesülésre nincs mód; vagy

3:403. § [Az alapítvány megszűnése]

- (1) Az alapítvány megszűnik, ha
- a) az alapítvány a célját megvalósította, és az alapító új célt nem határozott meg;
  - b) az alapítvány céljának megvalósítása lehetetlenné vált, és a cél módosítására vagy más alapítvánnyal való egyesülésre nincs mód; vagy
  - c) az alapítvány három éven át a célja megvalósítása

Több más változás mellett a leglényegesebb, hogy az új Ptk. meghatároz egy új megszűnési okot: azt az esetet, ha az alapítvány három évig nem folytat tevékenységet célja érdekében.

Ez a szabály is **a gyakorlatban sokszor tapasztalható**

c) az alapítvány három éven át a célja megvalósítása érdekében nem folytat tevékenységet.

(2) Az alapító nem szüntetheti meg az alapítványt.

(3) Ha valamelyik megszűnési ok bekövetkezik, a kuratórium értesíti az alapítói jogokat gyakorló személyt vagy szervet a szükséges intézkedések megtétele érdekében, és a megszűnési ok bekövetkeztét közli a felügyelőbizottsággal és a könyvvizsgálóval is.

(4) Ha az alapítói jogokat gyakorló személy vagy szerv a megszűnési ok alapján harminc napon belül érdemi intézkedést nem hoz, a kuratórium ezt követően köteles a nyilvántartó bírósághoz bejelenteni a megszűnési okot. A bejelentési kötelezettség késedelmes voltából vagy elmulasztásából eredő károkért az alapítvánnyal és harmadik személyekkel szemben a kuratórium tagjai egyetemlegesen felelnek.

(5) A jogutód nélkül megszűnő alapítványnak a hitelezői igények kielégítése után megmaradó vagyonáról a törlését elrendelő határozatban kell rendelkezni.

érdekében nem folytat tevékenységet.

(2) Az alapító nem szüntetheti meg az alapítványt.

(3) Ha valamelyik megszűnési ok bekövetkezik, a kuratórium értesíti az alapítói jogokat gyakorló személyt vagy szervet a szükséges intézkedések megtétele érdekében, és a megszűnési ok bekövetkeztét közli a felügyelőbizottsággal és a könyvvizsgálóval is.

(4) Ha az alapítói jogokat gyakorló személy vagy szerv a megszűnési ok alapján harminc napon belül érdemi intézkedést nem hoz, a kuratórium ezt követően köteles a nyilvántartó bírósághoz bejelenteni a megszűnési okot. A bejelentési kötelezettség késedelmes voltából vagy elmulasztásából eredő károkért az alapítvánnyal és harmadik személyekkel szemben a kuratórium tagjai egyetemlegesen felelnek.

(5) A jogutód nélkül megszűnő alapítványnak a hitelezői igények kielégítése után megmaradó vagyonáról a törlését elrendelő határozatban kell rendelkezni.

probléma megoldását jelenti („kiüresedett” alapítványok megszüntetése). Az egyesülethez hasonlóan, az alapítvány esetében is további, részletes szabályokat tartalmaz a civil törvény a civil szervezetek egyesülését, szétválását, megszűnését és végelszámolását illetően.